

לעילוי נשמת ר' אברהם יוסף שמואל אלטר בן ר' טובי ז"ל ורעייתו רישא רחל בת ר' אברהם שלמה

(Monsey, NY)

הדלקת נרות לשבת - 4:33

זמן קריאת שמע/המ"א - 9:06

זמן קריאת שמע/הגר"א - 9:42

סוף זמן תפילה/להגר"א - 10:30

שקיעת החמה שבת קודש - 4:53

מוצש"ק צאת הכוכבים - 5:43

צאה"כ / לריבו תם - 6:05

Courtesy of My2manim.com

תורה תבלין

A Torah Taolin Publication

34 Mariner Way Monsey NY 10952

NOW AVAILABLE ONLINE AT

WWW.TORAHAVLIN.ORG

TO VIEW ARCHIVES, STORIES, ARTICLES OF INTEREST OR TO SUBSCRIBE TO RECEIVE THIS EMAIL WEEKLY

שבת קודש פרשת בא – ו' שבט תשע"ז

Shabbos Parshas Bo - January 16, 2016

טוב התבלין

מאת הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבעוביץ שליט"א ר"י שער השמים ירושלים עה"ק
ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותנו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג ה' לנו וגו' (י. ה-ט) - כי ממנו נקח לעבוד את ה'

אזנה מן הראוי לנו להתבונן בדברי משה, על מה ולמה האריך כל כך לפרט נעורינו וזקנינו בנינו ובנותינו, כדי עיקר כוונת משה בזה היה לגלות לפרעה שרצון השי"ת שכל אשר בשם ישראל יכונה יזכה ליציאת ממצרים, ואם כן היה עליו לומר בלשון כללי שהמובן מזה יהיה שעליו להוציא את כל העם כולו, ולמה לו לפרט ולומר זקנים ולחור ונערים לחור, גם בענין הכרחו ראוי להבין למה פרט צאן ובקר, ולמה לא כיללם יחד לומר שהעם ורכבושו מוטל עליו להוציא ומה לו לפרט מה כלול ברכשו.

ובדרך אפשר י"ל כי כיוון בזה משה לומר שמאחר שהכוונה ביציאת מצרים היתה לעבוד את השי"ת, כפי מה שאמר (י. כו) ואנחנו לא נדע מה נעבוד את ה' עד באנו שמה, לכן זה בעצמו הוה סיבה להוציא את כל שכבות העם, כי בהעדר הזקנים לא יהיה מי שילמד את הנערים דרכי השי"ת, ובהעדר הנערים אין המשך להכליל ישראל, ולכן ראוי שכולם בלי יוצא מן הכלל יצאו ממצרים לעבוד את השי"ת, ופירש משה ד' דורות, כי מתוך הלשון משמע כי נראה מלשונו שמדבר בשם הדור שיש לו בנים ובנות, וגם דור של זקניהם עדיין עמיהם, ונמצא שהם דור שלישי הקיים, וגם הם עצמם כבר העמידו דור אחריהם, כי רצה משה להורות בזה שכדי שתהיה המשך לכלל ישראל כדבעי, ראוי שהדור הצעיר ביותר שיתוקף לקבל דרכי העבודה מהדור היותר זקן, כי על ידי זה יתעמתו ידידת הדרורות, ויתמשך המסורת אבות בלא שינוי ניכר, וכיון שמי שנותניו הם שבעים שנה ואם נגבירות הם שמונים שנה שהם בדרך כלל ארבע דורות, לכן רמז משה בדבריו על ד' דורות, ואפשר כי זה היה גם כן כוונת משה באמרו 'כי חג ה' לנו' כי מאחר שתכלית היציאה הוא לעבוד לחוג חג לה' והיינו לעבודו לפנינו, לכן ראוי להוציא את כל הקהל כדי שילמדו נערים מוקנים ואין לעבור.

וההוכחה לזה הוא מה שפירט משה גם צאן ובקר, כי תכלית הרצון ביציאת המקנה היה עבודת ה', וכפי מה שנאמר להלן (י. כז) שאמר משה לפרעה וגם-מקננו ילך עמנו לא תשאר פרסה כי ממנו נקח לעבד את ה', ומאחר שזה היה כוונת משה באמרו בצאננו ובבקרנו, כמו כן היה כוונתו באמרו נעורינו וזקנינו לומר שתכלית היציאה היא עבודת השי"ת, ולכן נזקקם אנו לאלו הדברים המסייעים לאדם לעבודת השי"ת.

זה מה שכיוון משה באמרו אל פרעה שזוקף הוא לצאן ובקר, כי זה יהיה אות לומר ישראל שאבותיהם היו רועי צאן כדי שלא יסירו דעתם מבוראם, ומהו יתעוררו גם הם שגם מעשיהם הגשמיים יעשו לשם שמים, ומהו יבוא האדם לידי הכרה, כי אף אם מוכרח הוא לעבוד לצורך פרנסתו, אין זה אומר כי מנעו בעדו מלעבוד את השי"ת, אלא להיפך, זיכו אותו לעבוד את השי"ת בפועל, זה שעתותיו בידו ויכול הוא להגות בתורה עובד את השי"ת ע"י עסק התורה, וזה שטרוד בעניני פרנסתו ואין עתותיו בידו עובד את השי"ת כמה שמקיים את התורה בפועל, כי באותה שעה יכול להיות זהו בכמה וכמה מצוות הכרוכים בעסקיו, ואם ההשגחה העליונה סיבבה שעליו לעסוק במלאכה מסוימת, אות היא כי תכליתו לעבוד את השי"ת על ידי אותה עבודה, ועליו להיות מדוזה ושמה לעשות על ידה רצון קונו.

נמשל: The **Kotzker Rebbe** said that the *Maskilim* of his day were not really *Apikorsim*. In a time of need, they were hiding somewhere with a *Tehillim* in hand! If you want to see a real *Apikores*, said the Kotzker, look at Pharaoh. *Hashem* wreaked havoc on Egypt with 9 terrible plagues. Now, Moshe

A SERIES IN HALACHA LIVING A “TORAH” DAY למעשה הלכה מאת מוה"ר ברוך הירשפלד שליט"א ראש כולל עטרת חיים ברוך קליבלנד הייטס
Keeping the Jewish Camp Holy (67) - "והיה מחניך קדוש"
A Brief Summary. On the topic we introduced last week, regarding the *halacha* ⁽¹⁾ that prohibits a man from greeting a lady in certain ways or asking about her personal welfare which can lead to an improper “connection,” we explained that saying, “*Shalom Aleichem*” is prohibited, whereas certain blessings like “*Mazel Tov*” or “כתיבה וחתימה טובה” are permitted. Other expressions of greeting like, “Good morning” are permitted according to the **Aruch Hashulchan**, and prohibited according to the **Shevet Halevi**, etc. Sending greetings to a lady, or asking how she is doing through another person, is prohibited, but through her husband, he may ask about her welfare.

Another Opinion. We mentioned that the **Ben Yehoyoda** ⁽²⁾ writes that if one received many acts of *chessed* from a lady by being hosted in her house numerous times, he is permitted to greet her in an otherwise prohibited way, due to the gratitude he owes her for all the good she did for him. However, it seems from the *Poskim* ⁽³⁾ that they do not hold of this leniency and rule that this is forbidden. Of course, one must always be full of thanks for the *chessed* done to him, but he may not greet her or ask about her welfare in a prohibited manner.

Clarification. After reading last weeks article, a businessman asked the following question: When he greets a female client on the phone, he cannot say anything less than, “Hello, how are

הוא היה אומר

The Lubavitcher Rebbe, R’ Menachem Mendel Schneerson ZT”L would say:

“Pharaoh’s evil decrees and the trials and tribulations of the Jews during the Egyptian exile did not come about because Pharaoh had so decided of his own accord. Rather, the Holy One blessed be He hardened Pharaoh’s heart, eventually causing all of His wonders and miracles to be revealed. The lesson we can learn from this is that everything comes from *Hashem*; when a Jew encounters something that prevents him from properly serving *Hashem*, this is meant only as a test, whose purpose is to awaken the powers hidden within the person’s soul. When the person overcomes this test, and perseveres in his holy mission in life, he is then rescued from all difficulties.”

R’ Yehudah Loewy ZT”L (Mahara’l M’Prague) would say:

“*Remember this day, on which you went out from Egypt.*” Why is *Yetzias Mitzrayim*, the Exodus from Egypt, so central to *Yiddishkeit*, considering that the Jewish people were later subjugated to other nations in numerous exiles, at other times in history? The answer is that the Exodus from Egypt forever changed the nature of a Jew’s soul. By virtue of this Exodus, every Jew became ‘free’ on the ultimate, objective level, making it impossible to ever enslave his essence.”

A Wise Man would say:

“It’s not important to hold all the good cards in life, but it’s important how well you play with the cards you hold.”

לענין Chaya Freidel bas Ezriel Zelig A”H. With love, Debra, Michael and Judy.	לענין Leah bas Yitzchok A”H תהא נשמתה צרורה בעצור החיים
--	--

מאת הרב שלום פערל שליט"א מגיד משרים בק"ק בית שמש

החודש הזה לכם ראש חדשים וגו' (יב-ב)
- מרדכי התקשה משה במולד הלבנה

תב רש"י, "החודש הזה - הראוהו לבנה בחידושה, ואמר לו, כשהיחד מתחדש יהיה לך ראש חודש וכו' (וכתב ב**גור אריה** [אות א']) "מלשון 'זה' הוא דמפיק, דמילת 'זה' מוכחת על דבר הרמז, ולפיכך צ"ל שהראה לו הלבנה בחידושה וא"ל 'כזה ראה וקדש'. והא דכת' 'ראש חדשים' בלשון רבים, והרי לא הראה לו רק חידוש הירח להיות ראש חודש, שם פירשו, כשהוא מתחדש הוא ראש חדשים' בכל חודש וחודש, שלא תאמר דיוקא חודש זה בלבד, ולכן נאמר 'ראש חדשים'. הוה - נתקשה משה על מולד הלבנה, באינו שיעור תראה ותהיה ראויה לקדש, והראה לו באצבע את הלבנה ברקיע, וא"ל, כזה ראה וקדש וכו'". וכן איתא (מנחות כ"ט), "תנא רבי רבי ישמעאל, שלושה דברים היו קשין לו למשה, עד שהראה לו הקב"ה באצבעו, ואלו הן, מנורה וראש חודש ושרצים, מנורה דכת' 'זוה מעשה המנורה', ראש חודש דכת' 'החודש הזה לכם ראש חדשים', שרצים דכת' 'זה לכם הטמא', ופרש"י (שם ד"ה ראש חודש), "ראש חדש - בשעת מולד הלבנה אינה נראית כי אם מעט, ואינה ניכרת (אם היא עב קטנה או ירח [מזרחי על הכתוב]), כדאמרינן ב"ר"ה 'כזה ראיתם, או כזה ראיתם'". ואילו בגור אריה' (אות ג') על הכתוב, פירש, "באיזה שיעור שתראה שתהיה ראויה לקדש - דברי תימה הן, דמה שיעור יש לדבר, ודרי אם נראה כל שהוא ממנה ראויה לקדש. ואולי דעתו הוא כך, דחשבון ראיות הירח הוסד על ארץ ישראל, וא"כ י"ל, שמשא לא ידע כמה עליה להיות גדולה כאן (בארץ מצרים) עד שיתאפשר לקדש אותו, כי אפשר שתהיה נראה בקצות המערב שהוא קרוב אל הירח ואינו נראה כלל בארץ ישראל, ואנו בעינן ראיות ארץ ישראל, ולפיכך אומר, כמה שיעור שתראה שידוע שנראה גם בארץ ישראל, כי כל החשבון הוסד על ארץ ישראל, אבל אין נראה שפירוש המכילתא כך, דאם כן, יהיה לכל מקום ומקום שיעור מיוחד לפי מה שהוא קרוב או רחוק מארץ ישראל ומן המערב.

אמנם בירושלמי מצאתי דיש שיעור לקידוש הירח, דקאמר התם (ראש השנה פ"ב סוף הלכה ד'), שאין מקדשין את הירח עד שנראה בזה כשעורה (וע' בהגהות **ציון ירושלים' מרבי יוסף שאול נתנון זצ"ל** שם), ואם תאמר, הוי ליה לומר על פה ששיעור הירח כשעורה, שאו ראויה לקדש (ומדוע הוצרך להראותה לו), דזה אין קשיא, כיון דשיעור שעורה אינו אלא למראית העין (-שממרחקים נראית כגורל שעורה), ולא לפי האמת (שהיא גדולה ביותר), ואין לומר דשיעורה כשיעור שעורה (ולכן הוצרך להראותה לו), (ופשוט").

אולם ב**פירוש הריב"א'** על הכתוב פירש, "אתקשה משה' כלומר, שלא ידע להבחין אם הוא מן הישנה או מן החדשה, שהרי היא קטנה בסוף החודש כמו בתחילת המולד, לפי שהיא הולכת ומתמעטת מט"ו יום עד סוף החודש, ואמר לו הקב"ה 'כזה ראה וקדש', כלומר, כשתראה פנימת הלבנה במזרח או ראה וקדש החודש, אבל מט"ו יום עד סוף החודש הפגימה כלפי מערב".

מעשה אבות ... סימן לבנים

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים וגו' (יג-יד)

The Jewish people are the only people in history to predicate their survival on education. The most sacred duty of parents is to teach their children. Judaism is a religion whose heroes are teachers and whose passion is study. The Egyptians built pyramids. The Romans built the Coliseum. Jews built schools. That is why we alone, of all the civilizations of the ancient world, are still alive and strong, still continuing our ancestors' vocation, our heritage intact and undiminished. In this *parsha*, Moshe speaks of the duty of parents to educate their children. We should encourage our children to ask questions, so that the transmission of the Jewish heritage would be not a matter of rote learning but of active dialogue between parents and children.

Once, while traveling on behalf of *Yeshivas Torah Ohr*, the *Rosh Yeshivah*, **R' Chaim Pinchos Scheinberg ZT"l** was lodging at the home of a *talmid* from many years previously, who lived in Baltimore, Md. The *talmid* was extremely attentive to the *Rosh Yeshivah's* every need and made him feel as comfortable as he possibly could.

At the time, a former associate of this *talmid*, a man who came late to the lifestyle of a religious Jew, but who had begun to make serious headway in his observance of *Torah* and *mitzvos*, was visiting Baltimore from his hometown in Los Angeles, together with his wife and two children. They were staying nearby and called to see if they could get together. The *talmid* from Baltimore told him that he was presently hosting one of the leading rabbis in all of Israel, and he was welcome to come over to meet the *Torah* giant. "Bring your wife and children as well," he was told, so that they all can receive blessings from the rabbi. And why not? The home was constantly filled with people, men, women and children, coming in and out all day long, eager to receive a blessing from R' Chaim Pinchos Scheinberg.

When the family arrived, the host immediately escorted them into a side room, which led into the dining room where R' Scheinberg was sitting. Awed by the sight of the elderly rabbi, the couple stood back and watched in reverence as he greeted each visitor with a smile and tremendous warmth. This young family had never seen such a holy looking man, and they truly could not take their eyes off of him. Suddenly, their 7-year-old son, Craig, broke free of his parents, ran right up to the venerated sage, and exclaimed, "Hey, they promised me that there was going to be only one rabbi here, and there are so many of them!" Horrified, Craig's parents quickly ran to get their son. They admonished him quietly for his impatience, and told him that he must be extremely respectful in front of the rabbi. Craig appeared to be duly chastened.

But it was not long before the little troublemaker was up to a new antic. At a lull between visitors, young Craig ran up to R' Scheinberg once more and without the slightest hint of pretension, he introduced himself.

"Hi! My name's Craig," he said, congenially. "What's your name?"

Craig's parents gasped in embarrassment. Mortified at their child's insolence, they were prepared to grab him away once more, when the elderly *Rosh Yeshivah* indicated that he was not at all upset with the boy's behavior. Just to prove his point, he took the child's hand and pulled the young man closer to him to answer his question.

"My name is Chaim Pinchos," he said softly. "How are you?" And just like that, the elderly *Tzaddik* conducted a down -to-earth conversation with a young boy from a non-religious background, as if the two of them were longtime friends.

The conversation lasted for a few minutes and Craig returned to his family with a huge smile plastered on his face. After his conversation with their son, the *Rosh Yeshivah* turned to the parents and taught them an important lesson in parenting. "There is no such thing as a bad question. If your child asks a question, then feel blessed that he is asking you questions. That is a sign of a healthy child, who has a healthy relationship with his parents. He is looking to grow, and that is a tremendous blessing. The moment that he stops asking questions, that is when you know that you are in trouble, as he now feels a disconnect with the people he should trust most."

משל למת הדבר דומה

ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו וכל מצרים ותרי צעקה גדלה במצרים כי אין בית אשר אין שם מת וגו' (יב-ל)

משל: There once was a fellow who had a very interesting quest in life. He wished to be called an "*Apikores*" - an atheist.

He started his quest by transgressing every sin in the *Torah*, but nobody called him an "*Apikores*." They called him other names (which are not fit to print), but not the one he actually wanted. What really bothered him, was that there was a fellow in a faraway town known as "Moshe the Apikores." How did he reach that ignominious status, while it continued to escape his own grasp? He decided to visit his idol, "Moshe the Apikores," and see for himself.

His idol opened the door and, sure enough, he was exactly what he thought he would be. Moshe was eating a ham sandwich, smoking and writing on *Shabbos Yom Kippur*, ר"ל.

He asked Moshe, "What's the secret, how did you obtain the distinction of being called an '*Apikores*'?"

Moshe asked him, "Have you studied the Babylonian and Jerusalem Talmud?" The man replied, "No, of course not."

"How about *Mishnayos* and *Chumash*?" The answer was no.

"What about *Kuzari*, *Moreh Nevuchim*, or the Dialogue between the Ramban and Pablo Christiani (an apostate)?"

"Wait a minute," said the guest, "I want to be an *Apikores* who doesn't believe in these things. Why should I learn them?"

"My friend," concluded Moshe, "If you learned everything like I have, and you still don't believe, then you are an *Apikores*. But if you know nothing, then you're not an *Apikores* - you're just one big '*Am Haaretz*' - Ignoramus!"

מחשבת הלב

ראמר אלהם לבו עברו את ה' אלקדם מי ומי הדלכים
ראמר משה בנקדתי ובנקדתי נקד בבניתי ובבנותנו...י-יהם)

After *locust*, Pharaoh seemed to have had enough and was about to cave in. He asked Moshe "מי ומי ההלכים?" To this, Pharaoh said, "Which Jews will be going?" Moshe answered: "We will leave with our youth, our elders and our children!" To this, Pharaoh said, "This I cannot allow - I will only allow the men leave." The *meforshim* explain that "גבר" refers to men between the ages of twenty to sixty. Thus, Pharaoh was very cunning. He wanted to separate the youth from the elders. By doing so, he wished to end the growing relationship of בנים ובני בנים that every Jew aspires to have. He wished to cut off the Jewish people at their source - their elders. *Moshe Rabbeinu* answered him and said, "No! Our youth will go out hand in hand with our elders, because only then it will be a *Yom Tov* for us and for *Hashem*.

R' Dovid Cohen Shlit'a says that the word for grandchild in *Yiddish* - "*Einekel*" - is derived from a *posuk* in *Parshas Shemos*: "ויהסנה אִינְנוּ אֶכָל" - the burning bush was not consumed. The word "אִינְנוּ אֶכָל" / "אִינְיִקֶעֳל" teaches us that the relationship between grandchildren, children, parents and grandparents must never be severed. It is a strong bond that is a cherish to behold. This is exactly what Pharaoh's strategy was and this is why Moshe flatly turned down Pharaoh's offer!

With this in mind, it is appropriate to mention a *vort* from the **Bobover Rebbe, R' Shloime Halberstam ZT"l**, who says there is a *mesorah* (tradition) that the word "זלמען" appears only twice at the beginning of a *posuk* in the entire *Torah*. Once in our *parsha*: "זלמען תאריכו ימים על האדמה" and the second time in *Devarim*: "זלמען תספר באזני בנך וכן בנך". The *Rebbe* beautifully connects these two *posukim* by saying that if a person is *zocheh* to learn *Torah* with his children and grandchildren, then even after he leaves this world, he will have a long life (אריכות ימים) in *Olam Haba*, as if he were still amongst the living. Their relationship is "אִינְנוּ אֶכָל" - it can never be consumed! May we all be *zocheh*, with *Hashem's* help, to such relationships.

DRUSH V'CHIDDUSH

וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב (א-ב)

Soon before the actual redemption from Egypt, the Jewish people are given an unusual command: "*Let every man request of his fellow and each woman from her fellow silver vessels and gold vessels.*" Why does *Hashem* command the Nation to ask their Egyptian neighbors for gold vessels and other precious articles? After all, the Egyptians had enslaved the Jews because of the decree that was divinely issued many years earlier to *Avraham Avinu*, during the *brit* בין הבתרים (covenant between the parts). It wasn't their fault or their responsibility!

The renowned **Chacham Rabbeinu Chayim Falagi ZT"l**, in his *sefer HaChayim V'hashalom*, writes that the Egyptians oppressed the Children of Israel far more than they should have, and it was for this reason that they were

EDITORIAL AND INSIGHTS ON THE MIDDAH OF ... התקשרות

The word "ידך" in this *posuk* is written differently than usual. It reads, "יד כה" which *chazal* explain (מנחות לז) as "יד כהה" (weak hand.) For this reason, *Tefillin* is placed on the left hand - the weaker hand. The question is, the Torah states clearly that *Tefillin* is meant as a sign (אזרת) that *Hashem* took us out of *Mitzrayim*, - with a strong hand. If so, why do we put *Tefillin* on our weaker hand? **R' Moshe Bick ZT"l** explains that it is to teach us that *Hashem* is the only power in the world. He is the One Who is Strong and Mighty, He makes everything in the world. If we were to place our *Tefillin* on our right hand, we might be under the erroneous impression, "כחי ועוצם ידי" - we did it all ourselves! To remind us that only *Hashem* brings us *parnassa*, *shidduchim*, children and *hatzlacha*, we put the *Tefillin* on the weaker hand as a sign.

A man once came to the **Satmar Rebbe ZT"l** and told him with great pride how he built up his flourishing business all by himself - with his own ten fingers. The *Rebbe* answered, "*By inz hays dos siyata d'shamaya!*" (We call that Divine Intervention!)

This idea is one that we must internalize constantly and take to heart. However, to the rest of the world, to the nations who look down upon us, we have another sign. This one is for all to see. That is the *Tefillin shel Rosh*, about which it says in *Devarim* (כח-י): "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך". This is to proclaim to all the world the greatness of the Jewish people. We carry the Name of *Hashem* on our heads, and the entire world is afraid. The *Tefillin* that we wear serve a dual purpose: *Tefillin shel Yad* is for US to remember the *Yad Hashem*, and recognize the fact that we are not the ones with the power - only *Hashem* can make things happen. The *Tefillin shel Rosh* is for OTHERS to see the holiness of the Jewish people and to fear us. May we all be *zoche* to understand and internalize the great lessons of *Tefillin* to truly bond us to *Hashem*.

CONCEPTS IN AVODAS HALEV
FROM R' CHAIM YOSEF KOFFMAN

On behalf of thousands of Shomer Shabbos Jews - www.chickenforshabbos.com - The charity that simply feeds & clothes Shomer Shabbos Jews in Metz, Israel with zero overhead